

Maalahden kunnan

4 · 2024

TIEDOTUSLEHTI

Uusi rakentamislaki tuo mukanaan suuria muutoksia.

s. 4

Rakennustarkastaja Nicklas Ingves työskentelee parhaillaan rakennusjärjestyksen päivittämisen parissa.

Liikuntakirjasto Yttermalaxin kirjastossa

Lainaa liikuntavälineitä kirjastosta.

s. 6

Asukaskysely

Kunta toteuttaa asukaskyselyn tammi-helmikuussa 2025.

s. 7

Jenny Malmsten
Kunnanjohtaja

MAALAHDEN KUNNAN
TIEDOTUSLEHTI

Julkaisija

Maalahden kunta
Malminkatu 5
66100 Maalahahti
malax@malax.fi
Puh. 06 347 7111

Vastaava toimittaja

Jenny Malmsten
jenny.malmsten@malax.fi
Puh. 06 347 7111

Käännökset

Maalahden kunta, jos ei
muuta mainita

Painotalo

KTMP Group Ab Oy

Levikki

2 800

Ilmestymispäivä

4.12.2024

Kansikuva

Maalahden kunta

Lataa akkuja luonnossa – uusi mielenkiintoinen vuosi odottaa

Parhaiten muistan lapsuuteni koulun joulujuhlilta sen, kun asetuimme juhlallisesti joulukuusen viereen ja lauloimme ”En etsii valtaa loistoa”. Joululähestyksen taivaan, ja toivon, että kaikki voivat iloita joulun juhlallisuuksista ja edessä olevista vapaapäivistä. Kunnan toiminnassa päätämme syksyn työn ja vietämme joulujuhlia päiväkodeissa, kouluissa ja työpaikoilla.

Syksy on ollut intensiivinen – tuntuu, että sanon niin joka vuosi joulukuussa. Ehkä on niin, että syksyt ovat aina intensiivisiä, ei vain julkisella sektorilla. Suunnittelemme uutta tulevaa vuotta ja viimeistelemme projektit, joiden on valmistuttava kuluvan vuoden aikana.

Ensi vuoden suunnitelma, talousarvio 2025, pohjustaa elinvoimaisen, lapsiystävällisen ja kestävä Maalahden säilymistä. Keskiössä on ollut taloudellinen kestävyys, ja olemme ryhtyneet tasapainottamistoimenpiteisiin muun muassa tehostamalla hallintoa ja IT-puolta. Mutta talousarvioon kuuluu myös panostuksia, joita ovat koulujen liikuntaneuvoja ja nuorisotyöntekijä sekä liikuntaneuvonnan kehittämisen jatkaminen ja ikäihmisten liikkumiseen panostaminen. Suuri panostus on myös massiivipuusta rakennettava Söderfjärdsbackenin päiväkotikoti, joka valmistuu kesällä 2025. Tällöin 80 lasta saa muuttaa uuteen kiinteistöön. Siellä toimivat syksystä alkaen myös kunnan kaksi ulkopäiväkotiryhmää.

Luonnon ja metsän merkitystä on tuotu viime aikoina paljon esille. Tuoreen Sitran selvityksen mukaan sairaanhoitokustannuksissa voidaan säästää miljoonia, jos ihmiset oleilevat luonnossa. Tämä vahvistaa sitä, että teemme jotain oikein, kun priorisoimme kestävyteen ja ennalta ehkäisevään työhön sekä panostamme ulkoiluun.

Jotta asukkaat voivat oleilla luonnossa, heidän on pystyttävä liikkumaan, ja siksi on tärkeää pitää huolta sekä luonnosta että liikuntakyvystä. Myös metsän käyttämisellä puurakentamiseen on positiivisia terveysvaikutuksia. Massiivipuissa rakennuksissa on miellyttävä sisäilma, ja ne edistävät aluetaloutta. Sillä puumäärällä, joka Suomen metsissä kasvaa joka tunti, voidaan rakentaa liki 400 omakotitaloa. Metsä vaikuttaa monin tavoin taloudelliseen kestävyteen, mutta ennen kaikkea asukkaidemme hyvinvointiin, niin pienten kuin suurten. Metsän arvoa ei voi siksi aliarvioida.

Toivon kaikille oikein rentouttavaa joulua – nauttikaa ulkoilusta luonnossa!

Yrittäjäpalkinto 2024

Kunnan yrittäjäpalkinto 2024 myönnettiin Kötttdisken Malax Ab:lle. Yrityksen omistaja Isabella Asplund otti palkinnon vastaan yrittäjäaamiaisella marraskuun lopussa.

Perustelut

Kunnan yrittäjäpalkinto 2024 myönnetään maalaitelaiselle Kötttdiskenille. Kötttdisken, Lihatiski, on liha- ja herkkupuoti, joka tarjoaa korkealaatuisen, kokonaisvaltaisen kokemuksen. Yrityksen perusti Isabella Asplund vuonna 2014, ja tänä vuonna yritys juhlii 10-vuotista taivaltaan. Yrityksessä on tällä hetkellä 5 työntekijää.

Kötttdisken on rohkeasti luonut Maalahden keskustaan myymälän, joka henkii kauppahallin tunnelmaa. Niin maalaitelaiset kuin vierailijat kauempaakin löytävät Kötttdiskeniin, jossa on myytävänä maukkaita raaka-aineita, ruoka-annoksia ja herkkupaloja. Asplund pyörittää myös Vaasassa sijaitsevaa Fiskdiskeniä, Kalatiskiä, ja yritykset muodostavat yhdessä toimivan kokonaisuuden.

Maalahden kunta haluaa yrittäjäpalkinnolla 2024 nostaa esille Kötttdiskenin, joka on osoittanut rohkeaa ja innovatiivista yrittäjyyttä. Yrityksen panos-

taminen lähituotteisiin tukee kestävä kehitystä, ja yritys rikastuttaa erinomaisella tavalla kunnan myymälätarjontaa ja keskustan elinvoimaisuutta sekä edistää artesaaniruuan saatavuutta.

Kuva: Vaasan kaupunki, Mikael Matikainen.

Työllisyyspalvelut siirtyvät kunnille

TE-toimistot eli valtion työ- ja elinkeinotoimistot lakkautetaan 1.1.2025 alkaen, ja niiden palvelut siirretään kunnille.

Vaasan kaupunki toimii Pohjanmaan työllisyysalueen vastuukuntana ja järjestää työllisyyspalvelut yhteisesti Kaskisten, Korsnäsin, Laihian, Maalahden, Mustasaaren, Närpiön, Uudenkaarlepyyn ja Vöyrin kanssa.

Mitä uudistus tarkoittaa asiakkaille?

TE-toimiston asiakkaiden ei tarvitse tehdä mitään, vaikka palvelun tuottaja vaihtuu vuodenvaihteessa. Sekä henkilö- että yritysasiakkaat voivat myös jatkossa käyttää Työmarkkinatorin asiointipalvelua.

Vaasassa työllisyyspalvelujen toimipiste on edelleen nykyisen TE-toimiston tiloissa Palosaarella sijaitsevassa virastotalossa, jossa asioitaan voi hoitaa ilman ajanvarausta.

Maalahden kunnantalolla on mahdollista hoitaa asioita ajanvarauksella 1.1.2025 alkaen. Ajanvaraus tehdään työllisyyspalvelujen kautta.

Miten uudet työllisyyspalvelut toimivat?

Kun etsit työtä tai työntekijää, sinun kannattaa aina kirjautua Työmark-

kinatorille, joka on työn ja työntekijöiden kohtaamispaikka. Työmarkkinatorilta löydät avoimia työpaikkoja, tietoa työelämästä ja asiointipalvelun. Kun kirjautut Työmarkkinatorille, voit luoda esimerkiksi työnhakijaprofiilin tai työpaikkailmoituksen. Työmarkkinatorilta löydät myös ohjeet asiointiin.

Jos tarvitset työllisyyspalveluja ensimmäistä kertaa, voit aina kääntyä oman kuntasi puoleen. Lisätietoa ja ohjausta työnhakuun tai rekrytointiin saat kunnan infopisteeltä.

Vuonna 2025 myös vastuu kotoutumisasiakkaiden kotoutumisen edistämisestä siirtyy TE-toimistolta kunnille. Muutos vahvistaa maahanmuuttajien työllistymistä ja selkeyttää eri toimijoiden vastuita.

Pohjanmaan työllisyysalueen palvelunumerot 1.1.2025 alkaen

Henkilöasiakkaat 06 325 4400

Yritysasiakkaat 06 325 4500

Poimintoja käyttötalousarviosta 2025:

- Sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen.
- Kuntastrategian, kestävän kehityksen strategian, hyvinvointisuunnitelman ja Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelman seuranta ja päivitys.
- Liikuntaneuvontaan panostamista jatketaan, kouluihin nuorisotyötä.
- Aktiiviset seniorit -hankkeen ja liikuntaneuvonnan kehittämistä jatketaan.
- Varhaiskasvatuksessa yli 320 lasta, joista 80 aloittaa Söderfjärdsbackenin päiväkodissa syksyllä 2025.
- Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuu noin 70 koululaista.
- Kunnan alakouluissa (1.–6. luokat) on yhteensä 320 oppilasta.
- Yläkoulussa on vuonna 2025 yli 250 oppilasta, joista runsaat 180 on Maalahdesta ja 70 Korsnäsiästä.
- Lukiossa on 94 opiskelijaa lukuvuonna 2024–2025, määrän odotetaan kasvavan noin 115 opiskelijaan lukuvuonna 2025–2026.
- Kunta ostaa 2030 tuntia opeutusta Musiikkiopisto Legatolta.
- Maalahden-Korsnäsin kansalaisopisto arvioi toteuttavansa liki 300 kurssia ensi vuonna, niihin osallistuu yli 4 000 kurssilaisista.
- Entinen Pixne-klinikan kiinteistö puretaan.

Poimintoja investointitalousarviosta 2025:

- Söderfjärdsbackenin päiväkotivalmistus, 2,25 miljoonaa euroa. Uuden päiväkotikiinteistön kokonaishintalappu on noin 5 miljoonaa euroa.
- Pysäköintialue vanhan lukiorakennuksen paikalle, 80 000 euroa.
- Suunnittelua kunnantalon valtuustosalin ja alakerran osittaisesta muuttamisesta kirjastoksi ja nykyisen kirjaston muuttamisesta kokoustiloiksi, 25 000 euroa. Kirjasto saisi uudet 400 m²:n suuret tilat nykyisten 250 m²:n suuruisten tilojen sijaan.
- Äminnen ratsastuskentän valaistus, 15 000 euroa.
- Maalahden Vesi laajentaa viemäriverkkoa Tuivissa ja osittain uusitaan myös vesijohtoa.

Asuminen ja ympäristö

Uusi rakentamislaki tuo mukanaan suuria muutoksia

Pienet rakennukset eivät tarvitse lupaa

Uusi rakentamislaki tulee voimaan 1.1.2025. Siinä on paljon rakentamista koskevia muutoksia.

Suuri muutos on esimerkiksi se, että alle 30 m²:n suuruisille rakennuksille ei enää tarvita rakentamislupaa (aiempi nimitys rakennuslupa). Esimerkiksi saunan, varaston tai vierasmajan ilman keittiötä voi tietyin edellytyksin rakentaa ilman lupaa. Kaikki asuinrakennukset tarvitsevat aina rakentamisluvan, eli esimerkiksi omakotitalot ja vapaa-ajan asunnot.

– Kaikki kaava- ja rakentamismääräykset on edelleen huomioitava, vaikka ei tarvitsisi rakentamislupaa. Kiinteistönomistaja on vastuussa määräysten noudattamisesta. Esimerkiksi tontin rakennusoikeutta ei saa ylittää, ja kaikkia kaavoitukseen, rantaviivoihin, rajanaapureihin ja muihin vastaaviin liittyviä määräyksiä on noudatettava sekä huolehdittava, että rakentamisessa noudatetaan laatuvaatimuksia ja raken-

tamismääräyksiä, kertoo Maalahden kunnan rakennustarkastaja **Nicklas Ingves**.

Toisena muutoksena on, että toimenpidelupaa ja -ilmoitusta pienille hankkeille ei enää tarvita. Ensi vuodesta alkaen rakennushanke tarvitsee joko rakentamisluvan tai ei lupaa lainkaan. Poikkeuksena ovat rakennukset, jotka poikkeavat rakennusjärjestyksen määräyksistä, silloin vaaditaan poikkeamislupaa.

Muita lupia, kuten purkamislupaa, poikkeamislupaa ja maisematyölupaa, on edelleen haettava sekä jätettävä purkamisilmoitus, jos purkuohde ei tarvitse lupaa.

Suunnittelijoilla, rakentajilla ja valvojilla on tärkeä rooli, ja heidän on opittava kaikki uudet määräykset.

Edelleenkin on hyvä neuvotella rakennustarkastajan kanssa, jos mieltii rakennushanketta.

– Jos on epävarma jostakin, on hyvä

ottaa yhteyttä ja keskustella kanssani, Ingves sanoo.

Kunnan osalta lakimuutokset tarkoittavat sitä, että rakennusjärjestys, rakennustaksa ja hallintosääntö on päivitettävä. Alustavasti suunnitellaan, että kunnanvaltuusto hyväksyy päivitetyn rakennusjärjestyksen kesäkuussa 2025. Ennen kuin se hyväksytään, se asetetaan nähtäville, jotta siitä voi antaa mielipiteitä.

Magdalena Berg, hallintosihtööri

Rakennus- ja ympäristötarkastuksen yhteystiedot

Rakennustarkastaja Nicklas Ingves, puh. 050 502 7786, nicklas.ingves@malax.fi.

Ympäristötarkastaja Karolina Sunabacka, puh. 050 511 0020, karolina.sunabacka@malax.fi.

Liikenneturvallisuus ja kestävyys keskiössä

Vuosi lähenee loppuaan, ja kunnassa viimeistellään eri hankkeita. Suuressa osassa tänä vuonna käynnissä olleista hankkeista on keskitytty parantamaan infrastruktuuria, kuten tievalaistusta, liikenneturvallisuutta ja satamapalveluja. Tunnusomaista kaikissa hankkeissa on, että ratkaisut ovat kestäviä.

Tievalaistusta saneerataan

Marraskuun puolivälissä PAV (Petalax Elbyrå) aloitti Kyläpellontien tievalaistuksen saneeraustyöt Yttermalaxissa. Tievalaistusta uusitaan Storängin liittymästä noin kilometrin verran kirkonmäelle päin.

Tiemestari **Kim Svarvar** kertoo, että 26 valaisinta puretaan ja korvataan 19 uudella LED-valaisimella.

– Työskentelemme kunnassa aktiivisesti kestävien ja energiatehokkaiden ratkaisujen parissa. LED-valaisimiin vaihtaminen on strateginen valinta, jonka tarkoituksena on vähentää tievalaistukseen käytettävän sähkön kulutusta. LED-valaisimet ovat vanhoja valaisimia energiatehokkaampia, minkä vuoksi niitä tarvitaan vähemmän, Svarvar sanoo.

Nopeusnäyttö

Tekninen osasto on ostanut syksyllä nopeusnäytön, joka näyttää ajoneuvo-

jen nopeuksia. Nopeusnäyttö sijoitetaan kunnassa vuorotellen erilaisiin strategisiin paikkoihin, erityisesti koulujen ja päiväkotien lähelle sekä asuntoalueille. Nopeusnäytöstä saatavia tilastoja käytetään päätöksenteon perusteena.

– Tilastoja voidaan käyttää helpottamaan päätöksentekoa liikenneturvallisuuskysymyksissä – esimerkiksi kun selvitetään, minne pitäisi rakentaa hidasteita tai missä nopeutta olisi muuten tarpeen säädellä, tekninen johtaja **John Södergran** sanoo.

Hän kertoo myös, että kunta laatii parhaillaan suojaamattoman liikenteen suunnitelmaa, ja tilastoja käytetään myös sen perusteena.

Tietoa on jo kerätty jonkin verran. Lokakuussa ja marraskuussa näyttö oli Viaksentiellä Övermalaxissa, ja mittaus tulokset osoittivat, että 40–50 prosenttia ajoneuvoista ajoi ylinopeutta.

– Toivottavasti nopeusnäytöllä on vaikutusta myös autoilijoihin, niin että nopeusrajoituksia noudatetaan paremmin, Södergran päättää.

Metsänhakkuita Petolahdessa

Kunta toteuttaa talven aikana metsänhoitoyhdistyksen johdolla hakkuita metsäalueilla ja viheralueilla, jotka rajautuvat Petolahden asuntoalueisiin. Hakkuita toteutetaan alueiden viihtyisyyden parantamiseksi.

– Hakkuita tehdään Backenilla, Mikaksentiellä ja Matsintiellä sekä urheilukentän ympäristössä, Svarvar kertoo.

Uusi huoltorakennus

Tämän vuoden veneilykausi voi olla ohi, mutta veneilijät voivat suunnata katseen kevääseen, jolloin Bergön vierassatamassa odottaa upouusi huoltorakennus.

– Uusi huoltorakennus valmistui tänä syksynä, ja se on auki veneilykauteksi toukokuusta lokakuuhun, Södergran kertoo.

Huoltorakennuksessa on vessa, suihku ja keittomahdollisuus. Vierassatamassa on myös septitankin tyhjennysmahdollisuus.

Magdalena Berg, hallintosihteeri

Maalahden kunnan merenrantojen osayleiskaavan tarkistaminen jatkuu

Maalahden kunnan merenrantojen osayleiskaavan tarkistaminen on alkanut tänä vuonna. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä kevään aikana, ja maanomistajien toiveita on otettu vastaan vuoden aikana. Keväällä ja kesällä 2025 aloitetaan luontoselvitykset kyseisillä ranta-alueilla, järjestetään viranomaisneuvottelu ja jatketaan kaavaluonnoksen työstämistä. Kaavaluonnoksen odotetaan olevan valmis vuoden 2025 lopussa.

Vahingonteko ei ole hyväksyttävää

Olemme havainneet kunnan kiinteistöillä tänä vuonna paljon ilkivaltaa. Päiväkotien ja koulujen piha-alueilla sekä puistoissa on tuhottu kunnan omaisuutta, sotkettu ja roskattu. Pyydämme vanhempia keskustelemaan lastensa ja nuortensa kanssa siitä, että tihutyöt, sotkeminen tai roskaaminen ei ole hyväksyttävää. Voi olla myös vaarallista käyttää leikkivälineitä väärin.

Vapaa-aika ja kulttuuri

Kävelykäsipallo ja maastorollaattori ovat Aktiiviset seniorit -hankkeen kaksi uutuutta.

Tähtäimessä vuosi täynnä toimintaa ja yhdessäoloa

Aktiivisten senioreiden toinen hankevuosi on loppuillaan, ja voidaan todeta, että vuosi on ollut tapahtumarikas. Maalahdelaiset ovat osallistuneet aktiivisesti toimintaan, niin luennoille kuin ohjattuihin ryhmiin ja tapahtumiinkin.

Vuoden päätteeksi järjestetään ennen joulua, Lucian päivänä, uimahalliretki Mustasaaren uimahalliin. Magdalena Storsved vetää vesijumpan, ja uinnin päätteeksi lounastetaan Valloniassa. Bergöstä, Petolahdesta ja Maalahdesta järjestetään bussikuljetus. Ilmoittautumiset 2.–8.12. kunnan verkkosivustolla tai Sara Snickarsille, puh. 040 650 7970.

Kevättalven ohjelma

Vuotta 2025 suunnitellaan täyttä häkää. Ennen joulua on jätettävä rahoitushakemus kolmanneksi ja viimeiseksi hankevuodeksi, ja samoihin aikoihin julkaistaan vuoden ensimmäisten kuuksien ohjelma. Kevättalven ohjelma julkaistaan kunnan verkkosivustolla, ja ohjelmalehtinen toimitetaan joulukuun aikana myös eri kohtaamispaikkoihin ja palvelupisteisiin.

Tammikuussa **drop-in-liikuntaryhmit** jatkuvat Maalahdessa tiistaisin ja Petolahdessa perjantaisin. Senioreille järjestetään Petolahdessa ja Bergössä yhtenä päivänä **InBody-mittaus**, jossa mitataan kehonkoostumusta. Petolahden **sauva-**

kävelyryhmä ja Maalahden **soveltavan liikunnan ryhmä** jatkavat myös joulutaun jälkeen.

Yhteistyössä kansalaisopiston kanssa järjestetään tammikuussa **luentoja**, joiden teemana on senioreiden ensiapu (ruotsiksi) ja selkäterveys (suomeksi). Myös kuntotanssikurssi ja kävelykäsipallo aloittavat talvella. Kävelykäsipallosta siirrytään kävelyjalkapalloon sään salliessa. Luennot ja kurssit ovat maksuttomia, mutta edellyttävät ilmoittautumista kansalaisopiston kautta.

Ikäihmisten liikuntaneuvonta

Kaiken tämän lisäksi senioreita kannustetaan ottamaan yhteyttä liikuntaneuvojiin eli Teija Flygariin ja Nico Nordbladiin, jos he haluavat keskustella terveydestä ja elintavoista ja saada apua liikunta- ja ruokailutottumuksiin. Liikuntaneuvontaa annetaan Pixnen urheilumajalla, Petolahden eläkeläiskodin kokoontumistilassa ja myös ikäihmisen kotona, jos tämä ei pääse tulemaan vastaanotolle. Ota yhteyttä meihin!

Tulkoon vuodesta 2025 vuosi täynnä toimintaa, inspiraatiota ja yhdessäoloa. Toivotamme kaikki 65 vuotta täyttäneet maalahdelaiset mukaan toimintaan!

Sofia Lillgäls, vapaa-aika- ja kulttuurisuunnittelija

Liikkumisen iloa koulu-PT:n avulla

Koulu-PT-hankkeessa tarjotaan liikuntaneuvontaa 5.–9.-luokkalaistilalle lapsille ja nuorille. Liikuntaneuvoja Cecilia Sundmanin työnä on auttaa ja tukea kohde-ryhmää löytämään yksilöllisen tapansa kokea liikkumisen iloa. Se voi olla kaikkea siltä väliltä, että pääsee alkuun liikkumisessa, siihen, että löytää harrastuksen, joka toimii pitkällä aikavälillä.

Marras- ja joulukuussa hankkeessa aloitetaan kaksi uutta liikuntaryhmää. Toinen on 7.–9.-luokkalaisten lentopallo ja toinen 4.–6.-luokkalaisten treeniryhmä. Kurssit jatkuvat kansalaisopiston pitäminä vuodesta 2025. Tutustu kurssiohjelmaan ja tule mukaan, jos haluat liikkua ilman kilpailullisia tavoitteita!

Liikuntaneuvoja Cecilia Sundman, puh. 040 612 4297.

Liikuntakirjasto Yttermalaxin kirjastossa

Haluatko liikkua, mutta oikeat välineet puuttuvat? Tai ehkä haluat mitata verenpainettasi kotona? Tiesitkö, että meillä on Yttermalaxin kirjastossa liikuntakirjasto?

Talvikaudella voit lainata luistimia, kypäriä ja lumikenkiä. Luistimia on melkein kaikkia kokoja 27 ja 45 välillä, myös retkiluistimia löytyy. Syksyn uutuus on maastorollaattori. Maastorollaattori on juuri sellainen, miltä se kuulostaa: sitä voi käyttää metsässä ja maastossa, se kiipeää katujen reunakivien, juurien ja muiden esteiden yli vaivattomasti kiipeävän etupyöränsä ja ilmatäytteisten renkaidensa ansiosta. Liikuntakirjastosta voit lainata myös tasapainolautoja, vastuskuinauhoja, verenpainemittareita, aktiivisuusrannekkeita ja paljon muuta.

Kirjaston henkilökunnalta saat apua. Laina-aika on kaksi viikkoa.

Hyvinvointipäällikkö
Ann-Christine Holtti.

Kunta julkaisee tammikuussa asukaskyselyn

Kunta suunnittelee toteuttavansa asukaskyselyn, jotta kansalaiset saavat mahdollisuuden antaa näkemyksensä kunnan julkisista palveluista ja hyvinvointityöstä. Kyselyn avulla halutaan kartoittaa, kuinka tyytyväisiä asukkaat ovat, mutta toiveena on, että kysely auttaa myös tunnistamaan parannuskohteita, jotka asukkaat kokevat tärkeiksi.

– Haluamme, että asukkaamme tuntevat itsensä kuulluiksi ja osallisiksi, sanoo kunnan hyvinvointipäällikkö **Ann-Christine Holtti**.

Kyselyn aiheita ovat esimerkiksi kunnan palvelujen laatu, kulttuuri- ja vapaa-ajan toiminta, lapsiystävällisyys, kestävyys ja viestintä. Asukkailla on myös mahdollisuus jättää avoimia vastauksia ja ehdotuksia.

Miten osallistun?

Kysely on auki 7.1.–28.2.2025 kunnan verkkosivustolla. Paperilomakkeita saa Yttermalaxin, Petolahden ja Bergön kirjastoista sekä Övermalaxin Stencosta. Täytetyt paperilomakkeet voi palauttaa samoihin paikkoihin. Kunta kannustaa kaikkia osallistumaan.

Seuraava vaihe

Vastausajan päätyttyä tulokset analysoidaan, ja niitä käytetään pohjana, kun laaditaan kunnan hyvinvointisuunnitelmaa vuosiksi 2026–2030.

– Odotamme mielenkiinnolla asukkaidemme vastauksia ja parannusehdotuksia, kunnan hyvinvointipäällikkö sanoo.

Kirjastoissa tapahtuu

Annika Åmanin kirjailijavierailu, maanantaina 9.12. klo 18 Yttermalaxin kirjastossa

Annika Åman kertoo uudesta kirjastaan Utbryterskan. Maksuton tapahtuma. Vierailu järjestetään yhteistyössä Svenska Kvinnoförbundet i Malaxin kanssa ja rahoitetaan Svenska Kulturfondenin tuella.

Mikaela Nykvistin kirjailijavierailu, tiistaina 4.2. klo 18 Yttermalaxin kirjastossa

Lisätietoa tapahtumasta julkaistaan myöhemmin sosiaalisessa mediassa ja osoitteessa fredrika.finna.fi. Maksuton tapahtuma.

Inspiraatioillat: 7–12-vuotiaiden lastenkirjallisuus

Haluatko vinkkejä lastenkirjallisuudesta ja kirjoista, joita lukea lapsillesi tai lapsenlapsillesi? Mitä kirjoja juuri lukemaan oppineet voisivat lukea? Miten lapset saa avartamaan näkemyksiään? Kirjaston henkilökunta jakaa jännittäviä tarinoita, vinkkejä ja ideoita koululaisten lukemisen edistämiseksi. Inspiraatioillat on suunnattu sekä lapsille että aikuisille. Maksuton. Ilmoittaudu osoitteessa mi.malax.fi.

Yttermalaxin kirjasto, maanantaina 10.2. klo 18–19
Petolahden kirjasto, torstaina 13.2. klo 18–19
Bergön kirjasto, maanantaina 17.2. klo 18–19

Kirjaston kotipalvelu

Haluaisitko käydä kirjastossa, mutta et pysty? Ota yhteyttä hankevetäjä Magdalena Stähliin ja sovi kotiinkuljetuksesta tai siitä, että omaisesi hakee sinulle valmiiksi kerätyn aineiston kirjastosta.

Magdalena on paikalla tiistaisin, keskiviikkoisin ja torstaisin klo 8–16, ja tavoitat hänet puhelimitse numerosta 050 401 4246 tai sähköpostitse osoitteesta magdalena.stahl@malax.fi.

Digiopastusta kirjaston e-palveluihin ja Saavutettavuuskirjasto Celiaan

Tarvitsetko apua kirjaston e-palvelujen tai Saavutettavuuskirjasto Celian käyttöönotossa? Celia on e-aineistoa sisältävä palvelu henkilöille, joiden on vaikea lukea tavallisia kirjoja esimerkiksi alentuneen näkökyvyn vuoksi.

Digiopastus kirjaston e-palveluihin alkaa marraskuussa 2024 ja jatkuu kesäkuuhun 2025 saakka. Magdalena opastaa keskiviikkoisin klo 13–15 Yttermalaxin kirjastossa.

Ei ajanvarausta, muista kirjautumistietosi!

Lapset ja koulutus

Opiskelijat Isac Nygård, Fanny Rönnback ja Timmy Strömsbäck Agoran portailla. Kreikan kielen sana agora tarkoittaa toria. Näille suosituille portaalle opiskelijat kokoontuvat hengailemaan.

Kuva: abiturientti Matilda Pada.

Uuden koulurakennuksen uusi linja – Gymnasiet i Petalax avaa ovensa tulevaisuuteen

Gymnasiet i Petalaxissa on yleislinja ja monitieteinen linja. Koulu tarjoaa Suomen ensimmäisenä lukiona monitieteisen linjan, joka alkoi syksyllä 2021 samalla, kun koulu muutti täysin uuteen rakennukseen. Nykyaikaiset luokkahuoneet ja uusin tekniikka mahdollistavat tulevaisuuteen keskittyvän ja ajanmukaisen koulutuksen, jonka tarkoituksena on valmistaa opiskelijat ylioppilastutkintoon ja jatko-opintoihin.

Suuri kiinnostus monitieteistä linjaa kohtaan

Linjan vetäjä, biologian, maantiedon ja terveystiedon lehtori Anna Bäckström on yhdessä koulun muun henkilökunnan kanssa vakuuttunut siitä, että linjaa tarvitaan. Ylioppilastutkinnosta tulee yhä monitieteisempi, ja maailma on monitieteinen. Opiskelijakeskeisten menetelmien ja ajankohtaisten aiheiden yhdistelmä luo perustan uudelle linjalle. Lukiolla on pitkä kokemus monitieteisyydestä – lähinnä erilais-

ten, mediassakin suurta huomiota saaneiden hankkeiden muodossa. Apollo-hankkeessa opiskelijat tutkivat avaruutta eri oppiaineiden näkökulmasta. Hanke vei opettajat ja opiskelijat NASAn Kennedy Space Centeriin Floridaan. Monitieteisen linjan kursitarjonnassa on kurssit Mediataito, Hyvinvoivat aivot, Kestävä kehitys, Maailmankansalainen – demokratia, kansainväliset konfliktit ja maailma tänään sekä Kriittinen ajattelu – viestintä, argumentointi ja väittely. Linja on saanut myönteistä palautetta opiskelijoilta.

– Opintovierailut ja hankeperusteiset opinnot ovat kiinnostavia ja motivoivia. Linjalla opitaan asioita monipuolisella tavalla, monitieteisen linjan abiturientti **Fanny Rönnback** sanoo.

Hieno yhteisö ja uusi koulurakennus

Opiskelijoiden mielestä koulussa on hieno yhteisö, minkä myös koulun

viihtyvyysselvitykset osoittavat.

– Koulu on pieni, joten kaikkiin saa luotua hyvän suhteen vuosiluokasta riippumatta, ja yhteys opettajiin on hyvä, Fanny jatkaa.

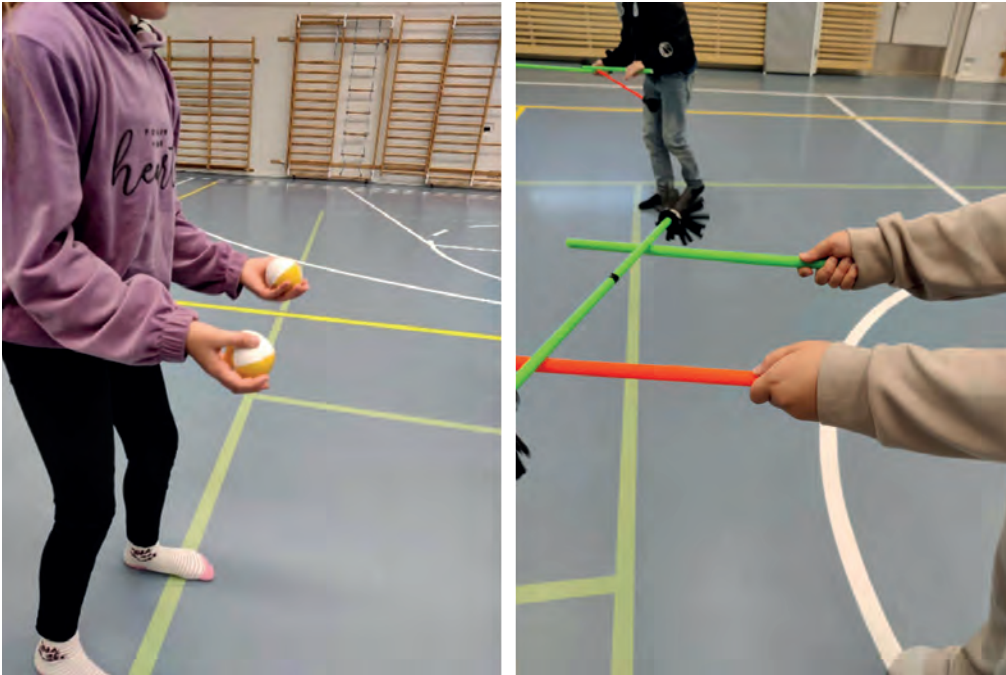
– Raikkaassa ja uudessa koulussa on mukava olla ja opiskella. Kaikki järjestetyt hankematkat ovat olleet opettavia ja hauskoja. Olen itse käynyt lukioaikana Islannissa ja Barcelonassa. abiturientti **Timmy Strömsbäck** sanoo.

Abiturientti **Isac Nygård** sanoo olevansa tyytyväinen opintoihinsa ja siihen, että lukion käymisen jälkeen on monia valintamahdollisuuksia.

– Jos ei ole ihan varma siitä, miksi haluaa isona, lukio on hyvä vaihtoehto, Isac lopettaa.

Margareta Bast-Gullberg, rehtori

Sirkustaiteen avulla oppilaat ovat kerranneet suomenkielisiä sanoja ja ilmaisuja. Ehkä me kaikki osaamme jongleerata tämän lukuvuoden päätyttyä?

Kuva: Ida Berg.

Yttermalax förskola ja Yttermalax skola osallistuvat SMIL-pilottihankkeeseen

Yttermalax förskola ja Yttermalax skola ovat aloittaneet jännittävän, hauskan ja toisenlaisen lukuvuoden. Yksi esiopetusryhmä ja 4. luokan oppilaat osallistuvat lukuvuonna 2024–2025 SMIL-pilottihankkeeseen.

SMIL tulee sanoista *scenkonst med i lärande* ('esittävä taide mukana oppimisessa'), ja kyseessä on esittävien taiteiden integroiminen perinteiseen opetukseen. Esittävästä taiteesta saamme oppia draamaa, tanssia, teatteria, sirkusta ja sanataidetta. Hankkeessa tutkitaan, mitä tapahtuu, kun oppimisympäristö ja esittävä taide kohtaavat. Yhtenä hankkeen tavoitteena on luoda selkeitä oppimispolkuja sille, miten esittävä taide voidaan integroida esiopetuksen ja koulun oppimisympäristöön tulevaisuudessa. SMIL-hankkeen projektipäällikkönä ja tutkimusjohtajana toimii Nina Dahl-Tallgren.

Nina ja muut esittävän taiteen pedagogit vierailevat ryhmissä säännöllisesti. Jokaisella ryhmällä on yksi esittävän taiteen oppitunti viikossa. Oppituntien sisältö vaihtelee, ja omat opettajat ovat mukana vaikuttamassa tuntien sisältöön. Esittävän taiteen

pedagogit tekevät opetuksessa yhteistyötä esiopetushenkilöstön ja koulun henkilöstön kanssa. Ryhmillä on oppitunteja, joissa esittävä taide on oma taideaineensa, ja oppitunteja, joissa esittävää taidetta käytetään didaktisena työkaluna.

Yttermalaxin esikoululaisilla on syyslukukauden aikana ollut teemoina ystävyys, liikunta ja terveys, äidinkieli, sosiaaliset taidot ja empatia sekä matematiikka. Kuinka hienoa onkaan saada havainnoida ja oppia esittävän taiteen avulla matemaattisia käsitteitä – käsitteitä, joita voi olla vähän mutkikasta oppia ja ymmärtää. Erään oppitunnin aikana saimme sukeltaa fiktiiviseen maailmaan ja oppia metäsänhoitoa ja matemaattisia käsitteitä. Prosessidraaman avulla olemme tutkineet ja havainneet matemaattisia käsitteitä, kuten yhtä monta, enemmän, eniten, harvempi ja harvin, ilman että olemme ajatelleet asiaa. Esikoululaisen ja aikuisten yhdessä oppiminen ja havainnoiminen kehittää yhteistyötä, ongelmanratkaisukykyä, mielikuvitusta ja kommunikaatiota, ja siitä tulee yhteinen elämys.

4. luokan oppilailla on ollut teemoina muun muassa sosiaaliset taidot, kertolasku ja Egypti. Oppituntien aikana oppilaat ovat harjoitelleet esimerkiksi luovuutta, kommunikaatiota ja yhteistyötä. Näillä oppitunneilla emme ole istuneet pitkiä aikoja hiljaa paikoillamme. Kaikkea mahdollista voi tapahtua, kun mielikuvitus saa siivet ja koko kehoa käytetään esittämiseen ja kommunikoimiseen.

Marcus Granfors, vararehtori ja Ida Berg, opettaja, Yttermalax skola

Olemme olleet sekä ulkona että sisällä. Oppilaat tekevät suuren osan harjoituksista pareittain tai ryhmissä.

Kuva: Ida Berg.

VASEK

Älä jää kelkasta – digitalisaatio tuo tehoa ja kasvua

Digitalisaatio on sana, joka herättää monenlaisia tunteita ja ajatuksia. Toisille se merkitsee uusia mahdollisuuksia ja kasvua, kun taas toisille se voi tuntua pelottavalta ja monimutkaiselta. Kuitenkin, kun tarkastellaan digitalisaation tuomia mahdollisuuksia paikallisille ja etenkin pienille yrityksille, voidaan nähdä sen valtava potentiaali.

Automatisoimalla rutiinitehtäviä ja hyödyntämällä erilaisia digitaalisia työkaluja, yritykset voivat säästää sekä aikaa että resursseja. Tämä vapauttaa yrittäjän aikaa strategiaan ja luoviin tehtäviin.

Uusille markkinoille entistä tehokkaammin

Digitalisaatio avaa ovia uusille markkinoille. Verkkokaupan ja digitaalisen markkinoinnin avulla paikalliset yritykset voivat tavoittaa asiakkaita entistäkin laajemmin ja paremmin kohdistaen. Pienillä ja keskisuurilla yrityksillä saattaa olla rajallisesti resurs-

seja markkinointiin, ja silloin on entistä tärkeämpää hyödyntää resurssit tehokkaasti.

Digitalisaatio mahdollistaa entistä paremman asiakaspalvelun. Verkkokaupat, ajanvarausjärjestelmät, sosiaalinen media ja chat-palvelut, tarjoavat asiakkaille nopean ja helpoan tavan olla yhteydessä yritykseen. Tämä parantaa asiakaskokemusta ja lisää samalla asiakaskokemusta.

Tässä kohtaa usein nousee vastalause: ”Mutta kun meidän asiakkaat haluaa henkilökohtaista palvelua” tai ”On paljon asiakkaita, jotka ei käytä nettiä.” Varmasti näinkin, mutta verkkopalveluita kaipaavien asiakkaiden määrä kasvaa vääjäämättä, eikä yrityksen laadukas henkilökohtainen palvelu kuitenkaan poista tarvetta tarjota myös digitaalisia palvelukanavia.

Suunnitelmallisuutta ja oikeita työkaluja tarvitaan

Digitalisaatio ei kuitenkaan ole itseisarvo. Sen onnistunut hyödyntäminen

vaatii suunnitelmallisuutta ja oikeiden työkalujen valintaa. Yritysten kannattaa hyödyntää tarjolla olevia koulutus- ja tukipalveluja ja hankkia itselleen osaamista aiheesta. Tekoälyn hyödyntäminen on tulevaisuuden merkittävä työelämätaito ja siten tärkeää myös yrittäjille.

Vaikka muutos voi tuntua haastavalta, ovat tekoälyn tuomat hyödyt kiistattomat. Kaikkea ei kuitenkaan tarvitse osata, kehittää tai toteuttaa yhdellä kertaa, vaan poimi itsellesi sopivimmat tavat viedä yritystäsi tässä suhteessa eteenpäin.

Varaa aika yritysneuvontaan osoitteessa www.vasek.fi.

Olav Nylund, yritysneuvoja
olav.nylund@vasek.fi
 040 548 4334

Teksti & kuva: VASEK

Taidekahvila ja
välipäiväleffa nuorille
Malaktassa
lauantaina 28.12.
klo 17-21.30

Taidekahvila jatkuu tiistaisin klo
17-21, alkaen 7. tammikuuta.
Tervetuloa mukaan!

**Uimahalliretki 65 vuotta
täyttäneille**

Aktiiviset seniorit järjestää
uimahalliretken 65 vuotta täyttäneille
maalaitelaisille
perjantaina 13.12. klo 10-12

Vesijumpaa Mustasaaren uimahallissa

Omakustanteinen lounas Valloniassa

Bussikuljetus Bergöstä-Petolahdesta-
Maalahdesta

Ilmoittautumiset 2.-8.12.
Sara Snickarsille, puh. 040 650 7970,
tai verkkosivuston kautta

Yhdistysavustukset

Hakuaika kunnan
yhdistysavustuksille on

1.-31.3.2025

Avustuksia myönnetään urheilu-,
kulttuuri-, lapsi- ja
nuorisotoimintaan sekä
ennaltaehkäisevään toimintaan.

Tutustu ohjeeseen kunnan
verkkosivustolla.

Ehdota
**vuoden nuorta 2024
sekä
kulttuuripalkinnon ja
urheilustipendien saajia**

Vuodesta 2025 alkaen ehdotuksia
otetaan vastaan jatkuvasti kunnan
verkkosivuston kautta.

Tutustu päivitettyihin ohjeisiin.

Vuotta 2024 koskevat
ehdotukset on jätettävä
viimeistään 31.3.2025.

JOULU MAALAHDESSA 2024

Nuortenilta Bergössä joka torstai 19.12. saakka

Klo 18.30–20.30. Nuorisoseurantalo on avoinna 3.–9.-luokkalaisille, paikalla on vastuuhenkilö. Jatkuu taas keväällä. Järj. Bergö UF.

Varasto auki joka maanantai klo 17–19, Nimismiehentie 1

Punaisen ristin varastosta voit hakea tarvitsemasi, ilmaiseksi tai vapaaehtoinen maksu. Järj. SPR Maalahden paikallisosasto.

Socketstugan avoinna keskiviikkoisin ja perjantaisin.

Huom.! Kiinni: 25.12. ja 1.1. 7.-luokkalaisille ja sitä vanhemmille. Keskiviikkoisin klo 18–21. Perjantaisin klo 18–22. Järj. Maalahden seurakunta ja Maalahden kunta.

Ruoka-apu joka perjantai klo 14.30 Bygdegårdenilla.

Mahdollisuus saada myös valmiiksi pakattu pussi, jonka voi hakea myöhemmin, ota yhteyttä! Järj. SPR Maalahden paikallisosasto.

6.12. Piirileikkejä Solhemissä (Övermalax UF)

Klo 13–14.30. Tervetuloa tanssimaan piirileikkejä. Sisäänpääsy: 2 €. Sisältää tarjoilun. Järj. Övermalax UF ja Övermalax byaråd.

6.12. Jouluaskartelua, UF Strimman, Långåminne.

Klo 14–16. Pipareiden leivontaa, kynttilöiden valamista, joulukuusen koristelua ja joulukoristeiden askartelua. Glögi ja piparkakku 2 €, kynttilöiden valaminen (4 kpl) 10 € (sisältää glögin). Järj. UF Strimman.

8.12. Bergön joulumarkkinat

Klo 13–15 Bergön nuorisoseuralla. Bergö Öråd myy Aanakkon 2025 -kalentereita. Bergö UF myy glögiä, piparkakkuja, joulutähtiä ja Kakkutukku-tuotteita. Lapsille järjestetään satuhetki vintillä. Jos haluat myyjäksi, ilmoittaudu Jasmine Urwäderille, puh. 050 560 5655. Järj. Bergö UF ja Bergö Öråd.

8.12. Joulupuuro Solhemissä (Övermalax UF).

Klo 12–14. Kaikki tulot menevät Project Liv ry:lle. Järj. Övermalax UF.

9.12. Pipareiden leivontaa Bygdegårdenissa

Klo 18–20 (drop-in). Leivomme yhdessä pipareita ja kuuntelemme joulumusiikkia. Kahvi-/teetarjoilu. Maksuton tai vapaaehtoinen maksu. Järj. SPR Maalahden paikallisosasto.

10.12. Tiistaihengailu, Bergön seurakuntakoti

Klo 15, 4.–6.-luokkalaisille. Järj. Maalahden seurakunta.

11.–13.12. Kauneimmat joululaulut

11.12. klo 19, Bergön kirkko
12.12. klo 19, Petolahden kirkko
13.12. klo 19, Maalahden kirkko
Lisätietoa malaxforsamling.fi. Järj. Maalahden seurakunta.

13.12. Uimahalliretki 65 vuotta täyttäneille maalahtelaisille

Lisätietoja lehdessä olevassa ilmoituksessa. Järj. Aktiiviset seniorit.

17.–19.12. Liikuntakivaa ja askartelua

17.12. klo 10–12, Petalax UF, Petalax skolan oppilaille
17.12. klo 10–12, Pixne-halli, Yttermalax skolan oppilaille
18.12. klo 10–12, Bergö UF, Bergö skolan oppilaille
19.12. klo 10–12, Pixne-halli, Övermalax skolan oppilaille
Järj. Maalahden kunta. Lisätietoa ja ilmoittautuminen: anmalan.malax.fi viimeistään 15.12.2024.

25.12. Joulutanssit, Tomas Fantz, Petalax UF

Klo 20–01. Tanssitaan ja sulatellaan jouluruokaa! K-18. Järj. Petalax UF.

27.12. Joululomadisko Bergössä

Klo 19–21 Bergön nuorisoseuralla 1.–6.-luokkalaisille. Musiikkia, ohjelmaa, kilpailuja, myynnissä suoloista ja makeaa. Järj. Bergö UF.

27.–28.12. Joululoman sleepover party, Vägvik

Toivotamme 3.–4.-luokkalaisten tervetulleiksi yökyläilyyn; pelejä, leikkejä, tacoja, elokuvailta, perjantaiherkkuja ja ihanaa yhdessäoloa! Lisätietoja ja ilmoittautuminen: malax.fs4h.fi, välilehdet 'För barn' ja 'Aktiviteter under skolloven'. Järj. Malax-Petalax-Bergö 4H.

28.12. Taidekahvila ja välipäiväleffa

Klo 17–21.30 Malaktassa 13 vuotta täyttäneille nuorille. Taidekahvilatoiminta jatkuu tiistaisin 7. tammikuuta alkaen klo 17–21. Järj. Maalahden kunta ja Malakta.

2.–3.1. Joululoma-askartelua kirjastoissa

Drop-in-askartelutuokio 4–10-vuotiaille lapsille, talviteema.
2.1. klo 15–17, Bergön kirjasto
2.1. klo 15–17, Petolahden kirjasto
3.1. klo 12–14, Yttermalaxin kirjasto
Järj. Maalahden kunta.

3.1. Kuntosaleilla avoimet ovet nuorille

Klo 13–15. Tule treenaamaan tai vain tutustumaan paikallisiin kuntosaleihin! 7.-luokkalaisille ja sitä vanhemmille. Kaikilla kuntosaleilla on ohjaaja paikalla. Mukana olevat kuntosalit: kunnan kuntosali Pixne-hallissa, Kroppsverkstaden Maalahdessa, Skårgårdsgymmet Bergössä, Verkstadsgymmet Petolahdessa ja Maalahdessa sekä PB-kuntosali Korsnäsissä. Tarjoamme proteiinijuomaa! Lisätietoa: maalahti.fi. Järj. Maalahden kunta yhteistyössä kuntosaliryttäjien kanssa.

10.–11.12. Peliviikonloppu, Bergö UF.

Seuraa ilmoittelua Facebookissa tai Instagramissa. Järj. Bergö UF.

Targa-hallin yleisöluisteluaajat joululomalla

	Ilman mailaa ja kiekkoa	Mailat ja kiekot	Huom.! Poikkeuksia voi olla. Joulukuussa on myös muina päivinä yleisöluisteluaikoja. Tarkista ajat osoitteesta malaxforeningar.timle.fi .
21.12.	klo 11–12	klo 12–13	
22.12.	klo 13–14	klo 14–15	
28.12.	klo 11–12	klo 12–13	
29.12.	klo 13–14	klo 14–15	
30.12.	klo 12–13.30	–	
31.12.	–	klo 12–13.30	
2.1.	klo 12–13	–	
3.1.	–	klo 12–13	
6.1.	klo 12–13	klo 13–14	

